

บทที่ 13

การพิจารณาคดีอาญา

เมื่อได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว ในระหว่างการพิจารณาคดีอำนาจในการสั่งควบคุมตัวหรือการปล่อยชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาจะเป็นอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

1. การควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาคดี

มาตรา 67 ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานอื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรว่าควรจะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี ศาลก็จะไม่อนุญาตให้มีการประกันตัวไป ก็จะไม่มีการปล่อยตัวชั่วคราว ศาลก็จะสั่งให้ควบคุมตัวเด็กไว้ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใดทำนองเดียวกันที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ เช่น สถานสงเคราะห์ของกระทรวงมหาดไทยที่เอาเด็กหรือเยาวชนไปฝากไว้ได้ หรือสถานฝึกและอบรม สถานแนะนำทางจิต สถานพยาบาล สถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้น

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ควบคุมตัวมีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

2. การห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก

มาตรา 68 ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี

เหตุผลที่กฎหมายห้ามใช้เครื่องพันธนาการ ซึ่งได้แก่ กุญแจมือ โซ่ตรวน ก็เพื่อไม่ต้องการเป็นการประจานเด็ก ซึ่งอาจจะทำให้เด็กเกิดความอับอายไม่มีจิตใจที่จะกลับตัวเป็นคนดี แต่กฎหมายไม่ได้ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เยาวชน ในทางปฏิบัติก็อนุโลมปฏิบัติเหมือนกับเด็ก ในกรณีห้ามการใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กนี้ การควบคุมระหว่างเดินทางถ้าเกิดความจำเป็น เช่น เด็กที่ถูกจับกุมมีหลายคน หรือเด็กแสดงท่าทีจะหลบหนี ก็อาจใช้สิ่งอื่น เช่น เชือกหรือผ้าผูกแขนข้างใดข้างหนึ่งพอไม่ให้หลบหนีได้ง่ายระหว่างเดินทางควบคุมไป

ข้อยกเว้นที่ให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กได้ในกรณีที่เด็กต้องหาว่ากระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกเกินสิบปีขึ้นไป เพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนี จึงอนุญาตให้ใช้เครื่องพันธนาการได้

3. ศาลเยาวชนและครอบครัวรับฟ้องแล้วต้องแจ้ง

มาตรา 69 เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจและแจ้งให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลานั้นพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลจะส่งให้บุคคลดังกล่าวมานั่งฟังการพิจารณาคดีด้วยก็ได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา 53 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา 55 ตามควรแก่กรณี

เป็นบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดให้เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวรับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลต้องแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจพร้อมทั้งแจ้งให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือ

บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบด้วยว่า คดีนี้ได้มีการฟ้องร้องแล้ว ศาลได้กำหนดวันเวลาพิจารณาแล้ว การแจ้งนี้ต้องแจ้งให้ทราบโดยไม่ชักช้าด้วย และถ้าศาลเห็นสมควร ศาลจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อเมื่อศาลต้องการทราบเรื่องราวอะไรที่เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน ศาลจะได้ซักถามด้วยความ รวดเร็วหรือในบางครั้งศาลต้องการปรึกษาหารือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กจะได้ ข้อมูลอย่างรอบคอบและรวดเร็ว

ตามมาตรา 69 นี้ บางคนอาจจะสงสัยว่าทำไมเมื่อรับฟ้องแล้วต้องกำหนดให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบด้วย เพราะเมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกจับ เมื่อพนักงานสอบสวนสอบปากคำเสร็จแล้วก็ต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนให้กับสถานพินิจเพื่อทำการสืบเสาะประวัติอยู่แล้วทำไมจะต้องกำหนดให้ศาลแจ้งอีก ในบางกรณีจะเห็นได้ว่าผู้อำนวยการสถานพินิจอาจไม่ทราบ เช่น

กรณีที่ 1 กรณีตามมาตรา 15 เป็นการเข้าใจผิดในเรื่องอายุของเด็กหรือเยาวชนผิดไป ทำให้นำคดีไปฟ้องในศาลธรรมดาแล้วต่อมาในระหว่างการพิจารณาคดีจึงทราบว่าผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งศาลธรรมดาต้องโอนคดีไปให้ศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาพิพากษาต่อไป

กรณีที่ 2 กรณีตามมาตรา 59 กรณีที่เด็กหรือเยาวชนทำผิดร่วมกับผู้ที่มีไม่ถึงเด็กหรือเยาวชน แล้วถูกฟ้องในศาลธรรมดา ต่อมาความจริงจึงปรากฏผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน แล้วศาลธรรมดาสั่งให้โอนคดีมาพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว

กรณีที่ 3 กรณีตามมาตรา 61 วรรค 1 กรณีที่บุคคลที่กระทำผิดมีอายุพ้นจากความเป็ยวชนแล้ว แต่ยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์ กระทำความผิด ถูกฟ้องยังศาลธรรมดาแล้ว ศาลธรรมดาพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย แล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน แล้วศาลธรรมดาสั่งโอนคดีนั้นไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว

จะเห็นได้ว่า กรณีต่าง ๆ เหล่านี้ผู้อำนวยการสถานพินิจยังไม่ได้มีการสืบเสาะประวัติข้อเท็จจริงและสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนไว้เลย จึงกำหนดให้ศาลแจ้งให้ทราบ เพื่อที่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะได้ทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ พร้อมทั้งสาเหตุแห่งการทำความผิดพร้อมทั้งเสนอวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขเด็กหรือเยาวชน

ส่วนกรณีตามมาตรา 69 วรรค 2 เป็นกรณีที่สถานพินิจปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปแล้ว เพราะไม่มีการคัดฟ้องหรือควบคุมครบกำหนดระยะเวลาแล้ว พนักงานอัยการก็ยังฟ้องไม่ทัน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการทำสำนวนล่าช้าของพนักงานสอบสวน หรือกรณีมีความเห็นขัดแย้งกัน เช่น พนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องเลยไม่ขอคัดฟ้องและขอปล่อยตัวเด็กไปหรือไม่ขอคัดฟ้องจนล่วงเลยกำหนดระยะเวลา แต่พนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้องแต่ว่าเลยกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไปแล้ว ซึ่งต่อมาถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้อง และอัยการสูงสุดได้อนุญาตให้ฟ้องเกินกำหนดระยะเวลาได้ กรณีต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อพนักงานอัยการจะฟ้องต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลในวันฟ้องด้วย เมื่อศาลได้รับฟ้องแล้วแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ เพื่อที่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะได้สั่งให้พนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงพร้อมข้อเสนอแก่ศาลเกี่ยวกับการลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน และถ้าในกรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจ สถานพินิจก็ต้องจัดให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการทำความสะอาดร่างกาย และเปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้หรือในกรณีที่เจ็บป่วยก็ควรได้รับการรักษาพยาบาล

4. การกำหนดสำนวนให้แก่ผู้พิพากษาและการสอบถามจำเลยเป็นการเฉพาะตัว

มาตรา 70 เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวจะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้

มาตรา 71 ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี ถ้าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควร ให้มีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา 78 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดีนั้น

ในมาตรา 70 เป็นเรื่องของการกำหนดสำนวนให้แก่ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องไว้แล้ว ผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในแต่ละศาล ก็จะเป็นผู้มอบหมายให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่ง

ศาลนั้นหรือจะมอบหมายให้ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบสำนวน ซึ่งเรียกว่าเจ้าของสำนวน ซึ่งเจ้าของสำนวนจะต้องรับผิดชอบดำเนินการติดตามเรื่องต่าง ๆ ในการดำเนินคดีตลอดจนการประชุมปรึกษาทำคำพิพากษา การเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาในภายหลังเมื่อพฤติกรรมการของเด็กหรือเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป

ส่วนในมาตรา 71 ผู้พิพากษาที่เป็นเจ้าของสำนวนมีอำนาจในการเรียกตัวเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมาสอบถามเป็นการส่วนตัวเพื่อที่จะสอบถามเกี่ยวกับข้อหาสาเหตุอื่น ๆ แห่งการกระทำความผิด การสอบถามแบบกันเองไม่มีพิธีรีตองเป็นการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้ศาลได้ซักถามและสังเกตท่าทางพฤติกรรม กิริยามารยาทในขณะเดียวกันเด็กหรือเยาวชนก็จะรู้สึกมีความเป็นกันเองทำให้มีความกล้าที่จะพูดความจริงต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งก็จะทำให้ศาลทราบข้อมูลสาเหตุต่าง ๆ แห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนมากยิ่งขึ้น จะได้ใช้เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจว่าควรจะใช้อำนาจในการแก้ไขเด็กหรือเยาวชนให้กลับตัวเป็นคนดีได้อย่างถูกต้อง ซึ่งห้องที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะเรียกเด็กหรือเยาวชนมาพบเป็นการส่วนตัวนี้ต้องไม่ใช่ห้องที่ใช้ในการพิจารณาคดี ซึ่งสถานที่ที่ใช้อาจจะเป็นห้องพักผ่อนหรือห้องทำงานก็ได้

5. ห้องพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชน

มาตรา 72 การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มีใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดาแต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้นำคดีดังกล่าวในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

ห้องพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะพิเศษ ซึ่งกฎหมายห้ามมิให้ใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา เพราะต้องการมิให้เป็นการกระทบกระเทือนจิตใจและเห็นภาพที่จะโน้มน้าวจิตใจเด็กหรือเยาวชนไปในทางที่จะกระทำผิด โดยต้องการให้แยกการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนออกจากคดีผู้ใหญ่ทั่วไป แต่ถ้ามีความจำเป็นไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้ เช่น ยังไม่มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นเอกเทศ แต่จัดตั้งเป็นเพียงแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวอยู่ในศาลธรรมดา (ศาลจังหวัด) ก็จะไม่มียุทธศาสตร์ที่ทำการแยกต่างหากออกไป การใช้ห้องพิจารณาคดีก็ต้องใช้ห้องพิจารณาคดีทั่วไป ซึ่งในทางปฏิบัติศาลก็มักจะนัดเวลาพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนต่างกับเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับการพิจารณา

คดีทั่วไป เช่น คดีเด็กหรือเยาวชนอาจจะนัดพิจารณาในช่วงเช้า คดีธรรมดาทั่วไปก็นัดพิจารณาในช่วงบ่าย ไม่ให้ปะปนกัน

ในทางปฏิบัติการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนไม่มีพิธีรีตอง จัดพิจารณาเป็นเอกเทศในห้องที่ไม่มีบัลลังก์ ผู้พิพากษาไม่ต้องสวมครุย คอกพยานไม่มี มีแต่โต๊ะเก้าอี้ธรรมดา เพื่อสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง ลักษณะเหมือนกับการปรึกษาหารือกัน

6. การพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นการพิจารณาลับ

มาตรา 73 การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ให้กระทำการลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ซึ่งได้แก่

- (1) จำเลย ที่ปรึกษาทนายความของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (2) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่
- (3) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- (4) โจทก์ และทนายโจทก์
- (5) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- (6) พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- (7) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

การพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว มีเจตนารมณ์มุ่งในการแก้ไขให้ควบคุมครองแก่เด็กหรือเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดีอยู่ในสังคมอย่างไม่มีปมด้อย ไม่ต้องการให้เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน จึงไม่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีเข้าฟังการพิจารณากฎหมายจึงกำหนดให้บุคคล ตามมาตรา 73 (1)-(7) ซึ่งบุคคลตาม (7) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต เป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของศาล เช่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ถ้าทางสถานศึกษาขออนุญาตศาลพนักศึกษาก็เข้าฟังขบวนการพิจารณา ซึ่งศาลอาจอนุญาตให้เข้าฟังได้

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวแตกต่างกับการพิจารณาในศาลธรรมดา ซึ่งเป็นการพิจารณาแบบเปิดเผย คือบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถเข้าฟังการพิจารณาคดีได้

นอกจากการพิจารณาในศาลเยาวชนจะทำการลับแล้ว ศาลเยาวชนยังมีอำนาจพิจารณาลับหลังจำเลยได้หรือถ้าเป็นการสมควรศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้บุคคลบางคนออกจากห้องพิจารณาได้

7. การสืบพยานลับหลังจำเลยกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การ

มาตรา 74 ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร

การที่กฎหมายให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจในการพิจารณาลับหลังจำเลยแตกต่างจากการพิจารณาในศาลธรรมดา ที่จะต้องมีการสืบพยานต่อหน้าจำเลย เพราะศาลเยาวชนและครอบครัวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจ เพราะคำให้การของพยานบางคนอาจมีการปรักปรำจำเลยหรือกล่าวโดยมีอคติต่อจำเลย ทำให้ทัศนคติของเด็กหรือเยาวชนเป็นไปทางไม่ดี หรือการสืบพยานอาจมีข้อความพาดพิงไปถึงประวัติของบิดามารดาจำเลยซึ่งมีประวัติไม่ดีมาก่อนหรือในบางครั้งเป็นเรื่องที่พยานไม่กล้าเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เพราะถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้จำเลยกระทบกระเทือนจิตใจเสียขวัญ ซึ่งจะไม่เป็นประโยชน์แก่จำเลยในกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าศาลเห็นสมควร ศาลก็มีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ เมื่อสืบพยานเสร็จแล้วหมดประเด็นที่จะต้องสืบหลังจำเลยแล้ว ศาลก็จะเรียกจำเลยกลับเข้ามาในห้องพิจารณา แล้วศาลจะเล่าให้ฟังเฉพาะคำให้การของพยานเท่าที่เห็นว่าจำเป็นให้จำเลยทราบ

8. การสืบพยานลับหลังจำเลยในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณาได้

มาตรา 90 ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควร ศาลจะสั่งให้สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ลับหลังจำเลย แต่ทั้งนี้ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น

การสืบพยานในศาลเยาวชนและครอบครัวในบางกรณีจำเป็นที่จะต้องกระทำให้รวดเร็วพอสมควร ถ้าปล่อยให้การเลื่อนการสืบพยานไปบ่อย ๆ ก็อาจจะเป็นผลเสียได้ ใน

บางครั้งจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนอาจจะไม่วางที่จะมาฟังการพิจารณา เช่น จำเลยอยู่ในระหว่างการเรียนการสอนไล่หรือจำเลยเกิดเจ็บป่วย เพื่อเป็นการแก้ข้อขัดข้องกฎหมายจึงให้อำนาจศาลสืบพยานลับหลังจำเลยได้ การสืบพยานลับหลังจำเลยจะต้องสืบในประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ประเด็นที่สืบจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติทางด้านสังคม อุปนิสัย ใจคอ ความประพฤติ การศึกษา เพื่อนละแวกบ้าน ฯลฯ ซึ่งสามารถสืบลับหลังจากจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลย แต่หากในคดีใดที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ก็สามารถสืบลับหลังจำเลยโดยไม่มีที่ปรึกษากฎหมายได้

9. การพิจารณาคดีลับหลังบุคคลอื่น

มาตรา 75 ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือ เยาวชนเป็นจำเลย ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้

เพื่อที่จะเป็นการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองกับเด็กหรือเยาวชนให้มากที่สุด หากพูดกันโดยเฉพาะกับจำเลยอาจจะทำให้จำเลยกล้าพูดความจริงมากกว่า ซึ่งอาจจะทำให้ศาลได้ทราบความจริง เกี่ยวกับการกระทำผิดจำเลยมากที่สุด เพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาใช้วิธีการที่เป็นประโยชน์กับเด็กหรือเยาวชนมากที่สุด จึงให้อำนาจศาลในการสั่งให้บุคคลบางคนหรือทั้งหมดที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้ เช่น อาจจะเชิญบิดามารดาของจำเลยออกจากห้องพิจารณาชั่วคราว หรือเชิญพยานบางคนออก หรือเชิญทุกคนออกเพื่อให้ศาลพูดกับจำเลยสองต่อสองก็ได้ ในกรณีอย่างนี้ที่ปรึกษากฎหมายก็อาจถูกเชิญออกจากห้องพิจารณาได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

10. การส่งหมายเรียกให้แก่ผู้ต้องหาและจำเลย

มาตรา 91 การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือ เยาวชนมาสถานพินิจหรือศาล ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลดัมอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดามารดา

ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์กรอื่นตามมาตรา 50 หรือมาตรา 89 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้น มาสถานพินิจหรือศาล ถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมา สถานพินิจหรือศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นนั้นชำระ เงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่สถานพินิจหรือศาล แล้วแต่กรณี ภายในเวลาที่ผู้อำนวยการ สถานพินิจหรือศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ พังงว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในเรื่องการส่งหมายให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชน อาจแยกได้ 2 ระยะ คือ

10.1 ระยะก่อนฟ้อง

10.2 ระยะหลังจากฟ้อง

10.1 ระยะก่อนฟ้อง

เป็นกรณีที่เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุมตัวส่ง สถานพินิจ แล้วผู้อำนวยการสถานพินิจได้ปล่อยชั่วคราวโดยมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้ กับบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือมอบตัวให้กับบุคคล หรือองค์กรที่เห็นสมควร เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจต้องการให้เด็กหรือเยาวชนมาสถาน พินิจ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะได้ส่งหมายเรียกไปให้กับบุคคลหรือองค์กรที่รับมอบตัว เด็กหรือเยาวชนไปดูแล เมื่อบุคคลหรือองค์กรดังกล่าวได้รับหมายเรียกดังกล่าวแล้วให้ถือ เหมือนว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว

10.2 ระยะหลังจากศาลรับฟ้องแล้ว

เมื่อฟ้องคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว อำนาจในการที่ศาลจะสั่งควบคุมตัวหรือปล่อยชั่วคราวหรือมอบตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยให้กับบุคคลหรือ องค์กรที่เห็นสมควรได้ ถ้าศาลใช้ดุลยพินิจโดยการปล่อยตัวชั่วคราวหรือมอบตัวให้กับ บุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควร เมื่อศาลต้องการให้จำเลยมาศาล ศาลจะส่งหมาย

เรียกให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับตัวจำเลยไว้ดูแลและก็ถือเหมือนว่าจำเลยได้รับหมายเรียกแล้ว

การส่งหมายเรียกกระยะก่อนฟ้องหรือหลังฟ้องให้กับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปดูแลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่กดดันกับบุคคลดังกล่าวให้เอาใจใส่ดูแลและต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจและศาล เพราะถ้าไม่ปฏิบัติตาม เมื่อสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กับสถานพินิจหรือศาลโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะอ้างได้ อาจถูกสั่งปรับเป็นเงินไม่เกิน 5,000 บาท โดยกำหนดให้ชำระภายในเวลาอันสมควร

ในทางปฏิบัติการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมักจะมีเงินประกันหรือหลักประกัน ดังนั้นจะใช้วิธียึดหลักประกัน ซึ่งถ้ามีการปรับแล้วบุคคลดังกล่าวยังไม่สามารถส่งตัวเด็กหรือเยาวชนได้ ก็จะต้องมีการออกหมายจับโดยถือว่าเด็กหรือเยาวชนได้รับหมายเรียกแล้วเมื่อขัดขืนไม่มาตามคำสั่ง วิธีบังคับก็คือออกหมายจับ ส่วนบิดามารดา องค์กรหรือบุคคลซึ่งที่ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนไปดูแลไม่ถือว่าขัดหมายเรียก เนื่องจากการออกหมายเรียกเป็นการออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนไม่ได้หมายเรียกบุคคลที่รับเด็กหรือเยาวชนไปดูแลเพียงแต่กฎหมายกำหนดว่าให้ส่งหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนกับบุคคลที่รับเด็กหรือเยาวชนไปดูแล เมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับหมายเรียกแล้วให้ถือเหมือนหนึ่งว่าเด็กหรือเยาวชนได้รับหมายเรียกแล้วเช่นกัน

11. การให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวเรียกบุคคลอื่นมาเป็นพยาน

มาตรา 76 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือ เยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้ทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับจำเลยได้

กฎหมายได้ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นพิเศษแตกต่างจากศาลธรรมดา ซึ่งในศาลธรรมดา การสืบพยานจะต้องเป็นพยานที่ฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยจะระบุพยานมา ถ้าหากไม่ได้ระบุเอาไว้ ศาลธรรมดาเรียกมาสืบเองไม่ได้ แต่ในศาลเยาวชนและครอบครัวให้อำนาจศาลเป็นพิเศษที่จะออกหมายเรียกบุคคลต่าง ๆ มาเป็นพยานได้ เช่น บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่หรือบุคคลที่ให้การศึกษาหรือให้ทำ

การงานหรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่ต้องการทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ทราบสาเหตุของกระทำความผิด ซึ่งจะเป็นการสอบถามเกี่ยวกับความประพฤติ อุปนิสัยใจคอ ที่อยู่อาศัย การศึกษา ความรู้สึกนึกคิด สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ข้อสังเกต การเรียกบุคคลดังกล่าวมาเป็นพยานเพื่อสอบถามนี้มีใช้สอบถามข้อเท็จจริงในทางคดีเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ แต่เป็นการสอบถามเพื่อที่จะหาสาเหตุของการกระทำผิดเท่านั้น

12. ข้อความในประเด็นที่ต้องพิจารณา

มาตรา 78 ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือ เยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวว่าอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้ทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วย

มาตรา 79 ในกรณีที่ไม่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา 55 (1) ถ้าศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตามมาตรา 34 (1) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา 55 (2) เสนอต่อศาลก็ได้

มาตรา 80 ในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา 34 (1) หรือมาตรา 79 แล้ว ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา 78 ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้มุ่งเน้นแต่เพียงพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่เท่านั้น แต่ศาลมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบถึงสาเหตุของการกระทำความผิด และควรจะใช้วิธีใดแก้ไขได้ถูกต้องเหมาะสม จึงได้บัญญัติให้ถือว่ารายงานการสืบเสาะที่ทางสถานพินิจเสนอขึ้นมาเป็นประเด็นที่จะต้องนำมาพิจารณาด้วย (มาตรา 78)

ส่วนในกรณีความผิดเล็กน้อยตามมาตรา 55 (1) (อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) ซึ่งในคดีนั้นผู้อำนวยการสถานพินิจสั่งการสืบเสาะข้อเท็จจริง ถ้าศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อใช้

วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้จำเลยกลับตัวเป็นคนดี ศาลจะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยตามที่ศาลต้องการ แล้วทำรายงานให้ศาลทราบ รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย (มาตรา 79)

ในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วสถานพินิจได้รายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลแล้ว แต่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ได้ยังไม่สมบูรณ์หรือยังมีข้อเท็จจริงที่ศาลต้องการทราบอีก ศาลก็มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมในประเด็นที่ศาลต้องการทราบพร้อมทั้งรายงานเสนอความเห็นต่อศาลได้อีก (มาตรา 80)

13. การพิจารณาคดีโดยไม่ต้องดำเนินคดีโดยเคร่งครัด

มาตรา 77 การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย กับต้องให้อีกโอกาสจำเลยรวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับจำเลย แดงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและชักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

กฎหมายได้กำหนดหลักในการพิจารณาคดีจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนว่าไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ได้ความจริงจะได้หาวิธีแก้ไขหรือใช้วิธีได้อย่างเหมาะสม จึงไม่ถือเคร่งครัด เช่น ในเรื่องการสืบพยานจำเลย ฝ่ายโจทก์อาจไปพบพยานหลักฐานใหม่หรือพยานบุคคลที่เป็นส่วนสำคัญของคดีก็สามารถขออนุญาตต่อศาลขอเข้ามาสืบต่อได้ และการใช้ถ้อยคำ ภาษาต้องใช้อย่างง่าย ๆ ที่เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ดี ไม่ใช้การหลอกล่อหรือข่มขู่ และต้องเปิดโอกาสให้จำเลย หรือบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับจำเลย แดงข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิดเห็นได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างการพิจารณาคดี เช่น พยานโจทก์บางคนอาจให้การปรักปรำหรืออคติกับจำเลยอย่างมาก จำเลยที่นั่งฟังอยู่ก็สามารถคัดค้านออกมาได้ หรือบิดามารดาของจำเลยเมื่อได้ฟังการสืบพยานโจทก์แล้วอาจจะนึกถึงเหตุการณ์อะไรบางอย่างขึ้นมาได้ก็อาจขอ

แถลงต่อศาลได้ หรืออาจจะขอชกถามพยานที่ให้การปรับปร่าจำเลยได้ แต่ทั้งนี้แม้กฎหมายจะระบุว่าไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัดก็ตาม แต่ถ้าเกิดจากความบกพร่องหรือประมาทโดยไม่มีเหตุอันสมควรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็ยังอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะฟังสั่งตามพฤติการณ์ที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป

คำพิพากษากฎีกาที่ 51/2515 แม้ข้อความในตอนต้นของมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 จะได้บัญญัติไว้ว่า การพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ให้พยายามทำโดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาโดยเคร่งครัดก็ตาม แต่การที่จะอนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีไปได้หรือไม่ อยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะฟังสั่งตามพฤติการณ์ที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป

จำเลยรับสารภาพในข้อหาฆ่าผู้อื่นไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต แต่ขอหาฐานต่อสู้ขัดขวางและพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน จำเลยปฏิเสธ วันนัดสืบพยานโจทก์ โจทก์แถลงว่าไม่ได้ยื่นบัญชีพยานและไม่ได้ขอหมายเรียกพยาน เพราะส่งสำนวนไปกรมตำรวจหลังฟ้องแล้วประมาณ 20 วัน เพิ่งส่งสำนวนคืนมาเมื่อ 4-5 วันก่อนวันนัดสืบพยานโจทก์ โดยส่งสำนวนไปเพื่อวินิจฉัยข้อหาบางข้อ ขอเลื่อนคดี จำเลยคัดค้าน ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้เลื่อน นัดสืบพยานจำเลย พิพากษาลงโทษในฐานฟ้องที่จำเลยรับสารภาพยกฟ้องฐานต่อสู้และพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้ศาลชั้นต้นพิพากษาใหม่ในข้อที่ยกฟ้อง จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่าพิเคราะห์ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งบัญญัติว่า "การพิจารณาคดีของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้น ให้พยายามทำโดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาโดยเคร่งครัดให้ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้จำเลยเข้าใจและต้องเปิดโอกาสให้จำเลยรวมตลอดถึงบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่แถลงข้อเท็จจริงความรู้สึกและความคิดเห็นตลอดจนระบุและชกถามพยานได้เต็มที่ไม่ว่าในชั้นใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น"

เห็นว่าแม้ข้อความในบทมาตรานี้จะได้บัญญัติไว้ว่า การพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาโดยเคร่งครัดก็ตาม แต่การที่จะอนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีไปได้หรือไม่ ก็ยังอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะฟังสั่งตามพฤติการณ์ที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป และโดยเฉพาะตามคำแถลง

ของโจทก์ต่อศาลชั้นต้น เหตุที่โจทก์ไม่ได้ยื่นบัญชีพยานหรือขอหมายพยานเป็นเพราะส่ง
สำนวนไปยังกรมตำรวจหลังฟ้องแล้ว หรือหลังจากรับสำนวนคืนมาก็ดีถือไม่ได้ว่า เป็น
เหตุสมควรแสดงว่าโจทก์ไม่สามารถระบุพยานหรือยื่นบัญชีพยานต่อศาลได้ ซึ่งเห็นได้ว่า
ก่อนโจทก์ส่งสำนวนไปยังกรมตำรวจก็ดี หรือหลังจากรับสำนวนคืนก็ดีโจทก์มีเวลาพอที่จะ
สามารถระบุพยานหรือยื่นบัญชีพยานได้

เมื่อโจทก์ไม่ได้ระบุพยานหรือยื่นบัญชีต่อศาลเสียเลยเพราะความบกพร่องอันเป็น
ความผิดของโจทก์ ก็ไม่มีเหตุสมควรที่ศาลจะอนุญาตให้เลื่อนคดีไป ฉะนั้นที่ศาลชั้นต้นไม่
อนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีและพิพากษายกฟ้อง ในข้อหาฐานต่อสู้ขัดขวางและพยายามฆ่า
เจ้าพนักงาน โดยวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีพยานมาพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดลงโทษจำเลยใน
ข้อหานี้ไม่ได้จึงชอบแล้ว พิพากษาแก้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

หมายเหตุ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา
44 ตรงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
และครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 77

14. การรับฟังรายงานโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบ

มาตรา 81 การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจ
พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา 78 ที่มี
ใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบ
รายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาล
แจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัด
ค้านและสืบพยานหักล้างได้

การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ถ้าไม่ใช่ข้อเท็จจริงเกี่ยว
กับความรับผิดชอบในทางอาญาที่ถูกฟ้อง เช่น รายงานของสถานพินิจซึ่งเกี่ยวกับประวัติ
ความประพฤติ อุปนิสัย สติปัญญา การศึกษาอบรม สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือรายงานของ
โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งสถานพินิจขอร้องให้จัดทำ หรือรายงานของแพทย์เหล่านี้ ศาล
สามารถรับฟังได้โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาสืบประกอบรายงาน แต่ถ้าศาลจะรับฟัง
รายงานดังกล่าวนี้เป็นผลร้ายแก่จำเลย เช่น รายงานของโรงเรียนที่เด็กหรือเยาวชนเคย

ศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติว่าเป็นผู้มีความประพฤติเสียหาย เช่น ชอบหนีเรียน ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนเป็นประจำ มีนิสัยชอบลักขโมยของเพื่อนต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเหล่านี้เป็นผลร้ายแก่จำเลย คือเชื่อว่า จำเลยมีประวัติเสียหายมาก่อนน่าเชื่อว่าในคดีนี้จำเลยก็มีพฤติกรรมทำนองเดียวกันนี้อย่างนี้ถือว่าศาลรับฟังเป็นผลร้าย ศาลต้องแจ้งโดยอ่านให้จำเลยฟังและสอบถามจำเลยว่าเป็นจริงหรือไม่ แล้วบันทึกไว้ในสำนวนในกรณีนี้จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านรายงานและนำพยานเข้าสืบหักล้างรายงานดังกล่าวได้ เช่น อาจจะนำครูที่เคยสอนหรือเพื่อนร่วมชั้นมาสืบว่าจำเลยเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อยไม่เคยมีความประพฤติเสียหายตามรายงานดังกล่าว

ฎีกาที่ 378/2510 ตาม พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีเด็กฯ พ.ศ. 2494 มาตรา 5 นั้น ในการพิจารณาคดี ศาลย่อมดำเนินการไปตามวิธีพิจารณา การที่ศาลได้แจ้งให้จำเลยทราบเกี่ยวกับรายงานของสถานพินิจฯ จำเลยได้ทราบแล้วมิได้แถลงต่อสู้ หรือจะขอ นำพยานมาสืบหักล้าง เมื่อศาลสอบถามคำให้การ จำเลยก็รับสารภาพแถลงว่าไม่ตั้งใจสืบ พยาน ศาลชั้นต้นจึงพิพากษาในวันเดียวกัน ดังนี้ ถูกต้องด้วยกระบวนการพิจารณาแล้ว

หมายเหตุ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กฯ พ.ศ. 2494 มาตรา 5 ตรงกับมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534

15. การพิจารณาพิพากษาคดีให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษ

มาตรา 82 ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัว เป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิจารณาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิก ลักษณะสุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือ เยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นเสมือนหนึ่งย้ำให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวที่มุ่งในการสงเคราะห์คุ้มครองแก้ไขเด็กหรือเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดี ยิ่งกว่าการลงโทษ

ในการพิจารณาพิพากษาคดีจึงได้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ คือ

1. การที่ศาลจะพิจารณาพิพากษา ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน

2. การพิจารณาพิพากษาคดีให้คำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป

3. การลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนต้องเหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนเป็นราย ๆ ไป

จะเห็นได้ว่าหลักการที่สำคัญเหล่านี้ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องคำนึง ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากศาลธรรมดา เพราะศาลเยาวชนและครอบครัวมุ่งในด้านที่จะแก้ไขสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นคนดียิ่งกว่าต้องการลงโทษ ถึงแม้ว่าศาลจะมีอำนาจลงโทษก็ตาม แต่เจตนารมณ์ของศาลจะพยายามใช้วิธีการแก้ไขมากกว่าการลงโทษ เช่น ในกรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด เมื่อได้พิจารณาจากรายงานการสืบเสาะแล้วปรากฏว่าอายุยังน้อยทำผิดเพราะเนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีและถูกชักจูงไปกระทำความผิด ยังอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขให้กลับตนเป็นคนดีได้ ศาลก็จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทน เช่น การคุมประพฤติหรือการส่งเด็กไปฝึกอบรม เป็นต้น หรือในกรณีที่พบว่าครอบครัวไม่สามารถให้การเลี้ยงดูสงเคราะห์ได้ ศาลก็อาจให้การช่วยเหลือโดยการส่งตัวไปอยู่ในสถานสงเคราะห์อื่นเพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน หรือในกรณีเด็กหรือเยาวชนร่วมกันกระทำความผิดหลายคน เช่น จำเลย 3 คนร่วมกันลักทรัพย์ของผู้อื่น ในการพิจารณาศาลก็ต้องคำนึงถึงประวัติการกระทำความผิด อุปนิสัยใจคอ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นแม้ว่าจะร่วมกันกระทำความผิดแต่จากรายงานประวัติการสืบเสาะข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคลิกลักษณะต่าง ๆ แล้ว ศาลพบว่าจำเลยที่ 1 มีประวัติการกระทำความผิดหลายครั้ง มีลักษณะเป็นหัวหน้าในการชักชวนให้ผู้กระทำความผิด ศาลอาจพิพากษาลงโทษจำคุก 1 ปี ส่วนจำเลยที่ 2 ศาลเห็นว่าเพิ่งกระทำความผิดครั้งแรกแต่ความประพฤติค่อนข้างจะไม่สู้ดี ชอบเที่ยวมั่วสุมในเวลากลางคืน ศาลอาจพิพากษาให้ส่งตัวไปฝึกอบรม ส่วนจำเลยที่ 3 ศาลเห็นว่าเพิ่งกระทำความผิดครั้งแรก แต่เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย มีผลการเรียนดี กระทำความผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยถูกชักชวนจากจำเลยที่ 1 ศาลอาจพิพากษาให้รอการลงโทษโดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมประพฤติก็ได้ ซึ่งศาลจะพิพากษาให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายโดยไม่คำนึงว่าได้ร่วมกันกระทำความผิดในคดีเดียวกัน

16. การห้ามไม่ให้มีทนายความว่าคดีแทน

มาตรา 83 ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ เว้นแต่จำเลยนั้นไม่ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก้คดี จะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ก็ได้

เมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัว ห้ามไม่ให้มีทนายความแก้คดีแทน แต่ให้มีที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ การที่กฎหมายบัญญัติห้ามเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องคดีอาญามีให้มีทนายความแต่ให้มีที่ปรึกษากฎหมายแทนก็โดยที่พิจารณาเห็นว่าที่ปรึกษากฎหมายมิใช่มีหน้าที่ช่วยให้จำเลยพ้นจากคดีเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ช่วยศาลค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนด้วยเพราะการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวมิได้มุ่งที่จะเอาชนะกัน แต่มีลักษณะเป็นการปรึกษาหารือกันช่วยกันค้นหาความจริง เพื่อหาทางช่วยแก้ไขให้เด็กหรือเยาวชนกลับตนเป็นคนดี

ในการแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายนี้จำเลยสามารถแต่งตั้งได้เอง ถ้าจำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ศาลก็จะตั้งให้ เว้นแต่ในกรณีที่จำเลยไม่ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก้คดี ศาลจะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ก็ได้

จะเห็นได้ว่าเป็นข้อแตกต่างจากศาลธรรมดา ซึ่งจำเลยสามารถมีทนายความว่าคดีแทนได้ แต่ในกรณีของโจทก์ก็ไม่ห้ามการมีทนายว่าคดีแทนได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3667/2545 (ประชุมใหญ่) แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตาม ป.อ. มาตรา 289 อันเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ซึ่งศาลชั้นต้นต้องถามจำเลยก่อนเริ่มพิจารณาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งให้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 173 วรรคแรกก็ตาม แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติสำหรับดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ส่วนศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา 6 ให้นำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. นี้ เมื่อมาตรา 83 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ ที่ระบุให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับ

ทนายความ หากจำเลยไม่มีที่ปรึกษาทนายความเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับ
ทนายความ หากจำเลยไม่มีที่ปรึกษาทนายความก็ให้ศาลแต่งตั้งให้ เว้นแต่จำเลยไม่ต้องการ
และศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก่คดีจะไม่ตั้งที่ปรึกษาทนายความก็ได้ นั้น ถือเป็นกฎหมายเฉพาะ
ย่อมยกเว้น ป.วิ.อ. มาตรา 173 ซึ่งเป็นบททั่วไป จึงไม่อาจนำมาใช้ในกรณีนี้ได้ ดังนั้น ที่
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจดยางานกระบวนพิจารณาว่า จำเลยไม่ต้องการที่
ปรึกษาทนายความ และศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องตั้งที่ปรึกษาทนายความ จึงให้นัดสืบพยาน...
จึงเป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาที่ชอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและ
วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาตรา 83 ครบถ้วนแล้ว

17. คุณสมบัติของที่ปรึกษาทนายความ การจดทะเบียน การถอดถอน

มาตรา 84 ที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา 83 ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ หรือ

(2) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่าและได้จัด

ทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา 85

มาตรา 85 ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้ที่มีคุณสมบัติ
ตามมาตรา 84 (2) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความในศาลที่มีอำนาจ
พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง และการลบชื่อออกจากทะเบียน ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 86 ที่ปรึกษาทนายความซึ่งศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่
กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา 87 ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจวางระเบียบ
ปฏิบัติของที่ปรึกษาทนายความในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา 88 ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษาทนายความซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่
เหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีได้ ก็ให้ศาลเพิกถอนเสีย

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นที่ปรึกษากฎหมาย จะต้องมึคุณสมบัติตามมาตรา 84 คือ เป็นทนายความ หรือผู้ที่จบปริญญาตรีทางกฎหมายหรือเทียบเท่าขึ้นไป และได้ขอจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายกับศาลเยาวชนและครอบครัว

ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย และศาลได้แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ จำเลยให้ที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรม กำหนด ซึ่งค่าป่วยการนี้มาจากเงินงบประมาณของรัฐบาล ถือเป็นกาให้สวัสดิการอย่าง หนึ่ง ที่ปรึกษากฎหมายมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องว่ากระทำความผิดใน ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ถ้าบุคคลที่มีจิตใจเสียสละก็จะเป็น ประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก

ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้มีอำนาจวางระเบียบวิธี ปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัว (มาตรา 87)

ในกรณีที่ปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายไม่ว่าจะเป็นที่จำเลยแต่งตั้งเองหรือ ศาลแต่งตั้งให้ก็ตาม มีความประพฤติ ความรู้ หรือทัศนคติที่ไม่เหมาะสมจะเป็นผู้ช่วยเหลือ จำเลยให้อำนาจศาลสั่งเพิกถอนเสีย

ในกรณีที่ศาลเป็นผู้แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้จำเลยแล้วจำเลยมาร้องขอให้ศาล เพิกถอนโดยอ้างว่า ความรู้หรือความประพฤติไม่เหมาะสม ในกรณีเช่นนี้ศาลคงต้องได้ สวนคำร้องของจำเลยว่ามีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ ศาลอาจไม่สั่งเพิกถอนก็ได้ ถ้าเห็นว่าที่ ปรึกษากฎหมายผู้นั้นยังเหมาะสม

18. การสั่งปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณา

มาตรา 89 ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถาน ที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่ง ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลัก ประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือ เยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่ง มอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าว ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถาน พินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนแล้วแต่กรณี มา สอบถามความเห็นก่อน

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร ตามมาตรา 89 วรรค 1 เป็นกรณีที่ให้อำนาจศาลในการส่งปล่อยเด็กหรือเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นการปล่อยชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาซึ่งศาลจะส่งปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะส่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้กับบุคคลหรือองค์การดังกล่าว ศาลจะต้องสอบถามความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนไม่ว่าในเรื่องความประพฤติ อุปนิสัยใจคอ การศึกษา ทักษะคิดต่าง ๆ เพื่อจะประกอบในการตัดสินใจของศาลได้อย่างถูกต้องว่าสมควรจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้ไปควบคุมดูแลหรือไม่

ส่วนมาตรา 89 วรรค 2 เป็นกรณีที่ศาลมอบตัวให้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควรไปแล้ว ต่อมาบุคคลหรือองค์การดังกล่าวนั้น จะขอส่งตัวเด็กหรือเยาวชนคืนต่อศาล จะต้องแสดงเหตุผลเป็นที่พอใจแก่ศาลก่อนว่าไม่สามารถที่จะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ เพราะในการที่ศาลมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้ไปดูแลนั้นศาลได้สอบถามความสมัครใจว่ายินดีจะรับเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมดูแลหรือไม่ ดังนั้นเมื่อจะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนคืนศาลก็ต้องแสดงเหตุผลให้เป็นที่พอใจแก่ศาลก่อน ซึ่งศาลก็คงอยากจะทราบเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นเพื่อจะได้ใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาต่อไป

19. การห้ามแพร่ภาพและห้ามโฆษณา

มาตรา 93 ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่น รู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผย

ประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

บทบัญญัติมาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะปกปิดข้อความเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่เด็กหรือเยาวชน และเพื่อที่จะทำการแก้ไขความประพฤติเด็กหรือเยาวชนให้ดีขึ้น จึงจะไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการประจาน ทำให้เกิดมีปมด้อย ทำให้สังคมตั้งข้อรังเกียจ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนในการที่จะศึกษาหรือประกอบอาชีพ ในภายภาคหน้า กฎหมายจึงได้บัญญัติห้ามมิให้บันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป บันทึกเสียงหรือแพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลซึ่งอาจจะทำให้ผู้อื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือลงข้อความถึงสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน มีความผิดตามมาตรา 131 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อยกเว้นที่ให้เผยแพร่ได้ในกรณีที่หาเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาล หรือกระทำเพื่อความจำเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ เช่น พิมพ์รูปพร้อมโฆษณาหมายจับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรงเป็นภัยต่อสาธารณะ (มาตรา 93 วรรค 2)